ePublishing
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Ετήσιο Ελληνόφωνο Επιστημονικό Συνέδριο Εργαστηρίων Επικοινωνίας

Τόμ. 3, Αρ. 1 (2024)

3ο Ετήσιο Ελληνόφωνο Συνέδριο Εργαστηρίων Επικοινωνίας: Δημοσιογραφία, Μέσα και Επικοινωνία: Σύγχρονες προκλήσεις στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης

Η συνεισφορά της εφαρμογής του Labservatory στη μελέτη της διαδικτυακής δημοσιογραφίας στην Κύπρο

Δημήτρης Τριμιθιώτης

doi: 10.12681/cclabs.8072

Copyright © 2025, Ετήσιο Ελληνόφωνο Επιστημονικό Συνέδριο Εργαστηρίων Επικοινωνίας

Άδεια χρήσης Creative Commons Αναφορά 4.0.

Βιβλιογραφική αναφορά:

Τριμιθιώτης Δ. (2025). Η συνεισφορά της εφαρμογής του Labservatory στη μελέτη της διαδικτυακής δημοσιογραφίας στην Κύπρο. *Ετήσιο Ελληνόφωνο Επιστημονικό Συνέδριο Εργαστηρίων Επικοινωνίας*, *3*(1), 183–191. https://doi.org/10.12681/cclabs.8072

Η συνεισφορά της εφαρμογής του Labservatory στη μελέτη της διαδικτυακής δημοσιογραφίας στην Κύπρο

Τριμιθιώτης Δημήτρης
Επίκουρος Καθηγητής Δημοσιογραφίας και Μέσων, Πανεπιστήμιο Κύπρου
trimithiotis.dimitris@ucy.ac.cy

Περίληψη

Η μελέτη εξετάζει τη συνέργεια μεταξύ των σπουδών δημοσιογραφίας και της πληροφορικής για τη μελέτη της διαδικτυακής ειδησεογραφίας. Βασιζόμενη σε πάνω από 250.000 ειδησεογραφικά άρθρα, η μελέτη καταδεικνύει πώς ορισμένες από τις βασικές λειτουργίες της εφαρμογής του Labservatory μπορούν να είναι χρήσιμες για την υλοποίηση βασικών τύπων ανάλυσης στις σπουδές μέσων και δημοσιογραφίας, όπως (1) η ανάλυση της ροής των ειδήσεων, (2) η ανάλυση της θεματολογίας των ειδήσεων και (3) η ανάλυση λόγου των μέσων ενημέρωσης. Συγκεκριμένα, οι δυνατότητες που παρέχει η διαδικτυακή εφαρμογή, όπως (1) η ταυτόχρονη ανάλυση της καθημερινής παραγωγής ειδήσεων δέκα μέσων με διαφορετικά χαρακτηριστικά, (2) η ταχεία συλλογή μεγάλου όγκου ειδησεογραφικών στοιχείων, (3) η αναγνώριση των κατηγοριών των ειδήσεων όπως έχουν ταξινομηθεί από τα ίδια τα μέσα, (4) η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της αναζήτησης με σειρά σχετικότητας και (5) η αυτόματη δημιουργία έκθεσης αναζήτησης, αναδεικνύουν τη συμβολή του Labservatory στη μελέτη της σύγχρονης ψηφιακής δημοσιογραφίας.

Λέξεις-κλειδιά: Διαδικτυακή δημοσιογραφία, ροή ειδήσεων, θεματολογία ειδήσεων, ανάλυση λόγου ειδήσεων

1. Εισαγωγή

Τα παρατηρητήρια δημοσιογραφίας και μέσων ενημέρωσης είναι πρωτοβουλίες που επιχειρούν να παρακολουθήσουν τις εξελίξεις στη βιομηχανία των μέσων ενημέρωσης, μελετώντας τάσεις στη δημοσιογραφική πρακτική και παραγωγή, αλλαγές στην ιδιοκτησία των μέσων και τον αντίκτυπο των νέων τεχνολογιών στον τομέα. Τις τελευταίες δεκαετίες, τα παρατηρητήρια μέσων ενημέρωσης έχουν αποκτήσει αυξημένη σημασία, καθώς το τοπίο των μέσων έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές, όπως η ανάπτυξη των ψηφιακών μέσων και της διαδικτυακής δημοσιογραφίας και η παράλληλη παρακμή της έντυπης δημοσιογραφίας, καθώς και η αύξηση του φαινομένου της παραπληροφόρησης (Omar et al., 2021, Xiao και Yang, 2024). Ο στόχος της εργασίας αυτής είναι να παρουσιάσει τον ερευνητικό αντίκτυπο ενός διαδικτυακού παρατηρητηρίου δημοσιογραφίας, του Labservatory (Trimithiotis et al., 2024). Το τελευταίο αποτελεί προϊόν μιας διεπιστημονικής συνέργειας μεταξύ ερευνητών στον τομέα των σπουδών δημοσιογραφίας και της πληροφορικής. Αντλώντας από τη

συλλογή και ανάλυση δεδομένων κατά τους πρώτους οκτώ μήνες της «ζωής» του διαδικτυακού παρατηρητηρίου (01.08.2022–30.04.2023), η εργασία εξετάζει τις δυνατότητες που προσφέρει αυτή η συνέργεια για τη διερεύνηση σύγχρονων φαινομένων που σχετίζονται με την διαδικτυακή δημοσιογραφία. Η διαδικτυακή εφαρμογή βρίσκεται στη διεύθυνση: https://labservatory.eu/.

2. Το Labservatory ως ερευνητικό εργαλείο για τη μελέτη της διαδικτυακής δημοσιογραφίας στην Κύπρο

Τα τελευταία χρόνια, τα διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης έχουν εδραιωθεί στο τοπίο της κυπριακής ειδησεογραφίας. Δεκάδες ιστότοποι ειδήσεων έχουν εμφανιστεί την τελευταία δεκαετία και όλοι οι παραδοσιακοί οργανισμοί μέσων ενημέρωσης έχουν πλέον τις δικές τους διαδικτυακές πύλες ειδήσεων. Καθώς η διαδικτυακή δημοσιογραφία απαιτεί διαφορετικές δεξιότητες από τους δημοσιογράφους, η πολυεξειδίκευση, η διαχείριση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και η συνεχής παραγωγή ειδήσεων έχουν γίνει σημαντικά χαρακτηριστικά της ψηφιακής δημοσιογραφίας στην Κύπρο (Şahin, 2022, Trimithiotis και Stavrou, 2022). Ωστόσο, η ανάπτυξη και εδραίωση της διαδικτυακής δημοσιογραφίας στην Κύπρο πραγματοποιείται σε μεγάλο βαθμό σε μια περίοδο οικονομικής ύφεσης. Το γεγονός αυτό συνέβαλε στην κανονικοποίηση των κακών συνθηκών εργασίας των δημοσιογράφων του διαδικτύου. Τα διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης στην Κύπρο φαίνεται να υιοθετούν έναν τρόπο παραγωγής μάλλον προσανατολισμένο στην αγορά, που καθιστά την ταχύτητα και την αμεσότητα τις σημαντικότερες δημοσιογραφικές «αξίες». Κάτι που συχνά καθιστά δύσκολη την ισορροπία μεταξύ ταχύτητας και ακρίβειας (Şahin, 2022). Αυτό επηρεάζει επίσης τη συνολική διαδικασία ειδησεογραφικής παραγωγής και το περιεχόμενο της διαδικτυακής δημοσιογραφίας στην Κύπρο, ενισχύοντας την πρακτική της αυτούσιας αναπαραγωγής επίσημων δελτίων τύπου στην ειδησεογραφία. Το φαινόμενο αυτό, παραδόξως, συμβάλλει στη διατήρηση και ίσως την ενίσχυση του παραδοσιακού δεσμού του δημοσιογραφικού πεδίου με τις πολιτικές και άλλες ισχυρές ελίτ στην Κύπρο (Christophorou, 2010, Maniou και Photiou, 2017). Σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες αυτό επηρεάζει αρνητικά την ποιότητα της κάλυψης σημαντικών ζητημάτων που απασχολούν την Κυπριακή κοινωνία, όπως το Κυπριακό πρόβλημα (Şahin, 2022) και το μεταναστευτικό ζήτημα (Trimithiotis και Voniati, 2023).

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο των εξελίξεων, αυτή η ερευνητική εργασία εξετάζει τρείς τύπους ανάλυσης για τους οποίους η εφαρμογή του Labservatory, μπορεί να φανεί χρήσιμη στην απόπειρα μελέτης της σύγχρονης διαδικτυακής δημοσιογραφίας. Συγκεκριμένα: (1) την ανάλυση της ροής των ειδήσεων, (2) την θεματική ανάλυση των ειδήσεων και (3) την ανάλυση του λόγου των ειδήσεων.

2.1. Ανάλυση της ροής των ειδήσεων

Στις σπουδές μέσων ενημέρωσης, η ανάλυση της ροής των ειδήσεων αναφέρεται στη μελέτη του ρυθμού παραγωγής και διανομής ειδήσεων εντός και μεταξύ οργανισμών των μέσων ενημέρωσης (Lim, 2012). Αυτού του είδους η ανάλυση αποσκοπεί στην κατανόηση των διαδικασιών μέσα από τις οποίες οι ειδήσεις επιλέγονται και παρουσιάζονται στο κοινό.

Η ανάλυση ροής ειδήσεων περιλαμβάνει τη διερεύνηση των ειδησεογραφικών ρουτίνων και των πρακτικών παραγωγής, καθώς και την επίδραση εξωτερικών παραγόντων, όπως πολιτικών και οικονομικών πτυχών, για να κατανοήσει πώς παράγονται και διανέμονται οι ειδήσεις (Schudson, 2002). Επιπλέον, μπορεί να περιλαμβάνει την συγκριτική ανάλυση της ροής συγκεκριμένης ειδησεογραφικής θεματολογίας σε διαφορετικούς τύπους μέσων, όπως παραδοσιακά και νέα μέσα ενημέρωσης και κοινωνικά μέσα δικτύωσης (βλ. Chadwick, 2017).

2.2. Θεματική ανάλυση των ειδήσεων

Αυτός είναι ένας τρόπος διερεύνησης του περιεχομένου των ειδήσεων που περιλαμβάνει την αναγνώριση και την κατηγοριοποίηση των συγκεκριμένων ή επαναλαμβανόμενων θεμάτων και ζητημάτων σε ένα σύνολο ειδησεογραφικού περιεχομένου (Carvalho, 2008). Ο στόχος είναι η επισκόπηση των ζητημάτων και των γεγονότων που καλύπτονται από ένα συγκεκριμένο μέσο ενημέρωσης ή ένα σύνολο μέσων και ο εντοπισμός μοτίβων και τάσεων στην κάλυψη των ειδήσεων (Van Dijk, 1983). Αυτού του είδους η ανάλυση μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα μέσα διαμορφώνουν τον δημόσιο λόγο και τις αντιλήψεις γύρω από συγκεκριμένα θέματα και για την ταυτοποίηση κενών ή προκαταλήψεων στην κάλυψη συγκεκριμένων ζητημάτων της επικαιρότητας (Bednarek και Caple, 2014).

2.3. Ανάλυση του λόγου των μέσων ενημέρωσης

Η ανάλυση λόγου στις σπουδές μέσων είναι μια μέθοδος ανάλυσης της γλώσσας και των συμβόλων που χρησιμοποιούνται στα μέσα επικοινωνίας για να κατασκευάσουν νοήματα, καθώς και για την μελέτη του τρόπου με τον οποίο το κοινό ερμηνεύει και ανταποκρίνεται σε αυτά τα μηνύματα (Van Dijk, 1983). Η ανάλυση λόγου των μέσων ενημέρωσης περιλαμβάνει συνήθως την προσεκτική παρατήρηση των ειδησεογραφικών άρθρων ή εκπομπών για να εντοπιστούν μοτίβα στη χρήση της γλώσσας (Carpentier και De Cleen, 2007). Περιλαμβάνει επίσης την ανάλυση της δομής των ειδήσεων και επιμέρους στοιχείων μιας είδησης (βλ. Trimithiotis, 2022), όπως τους τίτλους και μεσότιτλους των ειδήσεων, την πρόταξη και αυτούσιες αναφορές σε ειδησεογραφικές πηγές (Carvalho, 2008). Μέσω της ανάλυσης λόγου, οι ερευνητές μπορούν να εντοπίσουν τα συγκαλυμμένα μηνύματα που διαβιβάζονται από τα μέσα ενημέρωσης και τον τρόπο με τον οποίο τα μέσα μπορεί να χρησιμοποιούν τη γλώσσα και τα σύμβολα για να κατασκευάσουν διαφορετικές αφηγήσεις καθώς και κοινό σχετικά με τα ίδια ή διαφορετικά θέματα (Chouliaraki, 2008).

3. Μεθοδολογία

Το Labservatory χρησιμοποιεί τεχνικές αιχμής για τη συλλογή των άρθρων από τις ειδησεογραφικές πύλες. Οι ειδήσεις εξορύσσονται και επεξεργάζονται με τη χρήση μεθόδων τεχνητής νοημοσύνης και στη συνέχεια αποθηκεύονται στη βάση δεδομένων του Labservatory. Έτσι, παρουσιάζει σε πραγματικό χρόνο τις τελευταίες ειδήσεις από κάθε πύλη.

3.1. Μέσα ενημέρωσης

Η ψηφιακή πλατφόρμα του Labservatory συλλέγει δεδομένα από δέκα ελληνόφωνες κυπριακές ειδησεογραφικές πύλες μέσω RSS Feed: Alpha News, (2) Cyprus Times, (3)

Dialogos, (4) Καθημερινή, (5) Offside, (6) Philenews, (7) Πολίτης, (8) Reporter, (9) Sigma Live και (10) Thema Online. Η επιλογή αυτών των δέκα πυλών παρέχει στους ερευνητές και τους χρήστες της διαδικτυακής εφαρμογής Labservatory την ευκαιρία να εξερευνήσουν συγκριτικές προοπτικές μεταξύ ειδησεογραφικών ιστοσελίδων με ανόμοια χαρακτηριστικά. Συγκεκριμένα, τα μέσα αυτά παρουσιάζουν διαφορές ως προς την δημοσιογραφική του κουλτούρα, τη δομή οργάνωσής τους και το μέγεθός τους, την οικονομική τους ισχύ και την πολιτική τους ταυτότητα. Συλλέγοντας δεδομένα από διαδικτυακά μέσα με διαφορετικά χαρακτηριστικά εντός του ίδιου εθνικού πλαισίου επιτρέπει την συσχέτιση των διαφορών που παρουσιάζουν τα μέσα στον δημοσιογραφικό τους λόγο και την παραγωγή τους με παράγοντες πέρα από την εθνική τους προέλευση (Dunaway, 2013).

3.2. Λέξεις-κλειδιά και κατηγορίες

Κατά τη διαδικασία αυτόματης επεξεργασίας κάθε νέου άρθρου, δημιουργούνται λέξεις-κλειδιά με βάση τον τίτλο του άρθρου. Ο αυτόματης επεξεργαστής σπάει τον τίτλο της είδησης σε μικρές λέξεις, επιλέγει λέξεις με περισσότερα από τρία γράμματα, εισάγει τις λέξεις-κλειδιά στη βάση δεδομένων και τις συσχετίζει με την είδηση. Αν μια λέξη-κλειδί υπάρχει ήδη στη βάση δεδομένων του Labservatory δεν δημιουργείται ξανά.

Αντίθετα με τις λέξεις κλειδιά, οι κατηγορίες ορίζονται πριν από τη διαδικασία συλλογής των ειδήσεων. Οι προεπιλεγμένες κατηγορίες λαμβάνονται από τους ειδησεογραφικούς ιστότοπους και είναι οι εξής: Κύπρος, Ελλάδα, Διεθνή, Πολιτική, Υγεία, Κυπριακό, Οικονομία, Αθλητικά, Κοινωνία, Επιστήμη, Επιχειρήσεις, Ενέργεια, Ψυχαγωγία, Κορονοϊός, Εκλογές, Άλλα θέματα. Είναι σημαντικό να αναφερθεί εδώ, ότι πέρα από αυτές τις κατηγορίες οι χρήστες μπορούν να δημιουργήσουν και να διαχειρίζονται άλλες πιο αναλυτικές κατηγορίες που συνάδουν με τα ερευνητικά τους ενδιαφέροντα και να πραγματοποιούν αναζήτηση στη βάση δεδομένων σύμφωνα με αυτές.

3.3. Αναζήτηση και Σύνθετη αναζήτηση

Για να προσφέρουμε την καλύτερη εμπειρία αναζήτησης, χρησιμοποιήσαμε ένα εργαλείο που ονομάζεται Meilisearch το οποίο εκτελεί προηγμένες αλγοριθμικές λειτουργίες για την παρουσίαση των πιο σχετικών αποτελεσμάτων. Η λειτουργία της σύνθετης αναζήτησης επιτρέπει στους χρήστες να εμπλουτίσουν την αναζήτησή τους με επιπρόσθετα κριτήρια όπως την επιλογή συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου, συγκεκριμένων μέσων, κατηγοριών και λέξεων κλειδιά.

3.4. Εκθέσεις συστήματος και συλλογής δεδομένων

Μία από τις πιο σημαντικές λειτουργίες του Labservatory είναι η ικανότητά του να επεξεργάζεται τον μεγάλο όγκο δεδομένων που συλλέγονται, παρέχοντας αναλυτικά στατιστικά στοιχεία σε πραγματικό χρόνο. Για παράδειγμα, η λειτουργία έκθεσης συστήματος επιτρέπει τον έλεγχο της καλής λειτουργίας του συστήματος. Επίσης, εμφανίζει την κατανομή των άρθρων σε κατηγορίες παρέχοντας έτσι μια επισκόπηση των ημερήσιων τάσεων της κυπριακής ειδησεογραφίας. Τέλος, οι Εκθέσεις Συλλογής Δεδομένων εστιάζουν στη σχέση μεταξύ των δεδομένων κατηγοριών και των δεδομένων ειδησεογραφικών πυλών.

4. Αποτελέσματα και συζήτηση

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει τρεις αναλύσεις που βασίζονται σε δεδομένα που συλλέχθηκαν κατά τους πρώτους οκτώ μήνες λειτουργίας της διαδικτυακής εφαρμογής του Labservatory. Συγκεκριμένα, η ενότητα αποτελείται από τρεις υποενότητες: η πρώτη εξετάζει τη συμβολή του Labservatory στην ανάλυση της ροής των ειδήσεων (ΕΕ1)˙ η δεύτερη διερευνά τη χρησιμότητα του Labservatory στη θεματική ανάλυση (ΕΕ2)˙ και η τρίτη εξετάζει τη συμβολή του στην ανάλυση του λόγου των ειδήσεων (ΕΕ3).

4.1. Αναλύοντας τη ροή των ειδήσεων

Για την περίοδο από τον Αύγουστο του 2022 έως τον Απρίλιο του 2023, η διαδικτυακή εφαρμογή συνέλεξε και αποθήκευσε πάνω από 250.000 ειδησεογραφικά είδη. Αυτό περιλαμβάνει μιαν ημερήσια παραγωγή ειδήσεων για κάθε διαδικτυακό μέσο, περίπου, μεταξύ 50 και 150 ειδήσεων. Αν λάβει κανείς υπόψη τον μικρό αριθμό των δημοσιογράφων που απασχολούνται στα διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης στην Κύπρο, ο αριθμός των ειδήσεων που παράγονται καθημερινά από τα πιο «παραγωγικά» μέσα φαίνεται τεράστιος. Αυτό το φαινόμενο διερευνήθηκε περαιτέρω μέσω μιας σειράς εις βάθος συνεντεύξεων με δημοσιογράφους. Τα προκαταρκτικά ευρήματα δείχνουν ότι η αμεσότητα (Omar κ.ά., 2021) επιτυγχάνεται μέσω της "δημοσιογραφίας της ανακύκλωσης" (Van Leuven, 2019), μια δημοσιογραφική διαδικασία δηλαδή η οποία περιορίζεται στην (συνήθως αυτούσια) αναπαραγωγή περιεχομένου από πρακτορεία ειδήσεων, και από ανακοινώσεις τύπου, παρά μέσω της ανάπτυξης εξειδικευμένων δημοσιογραφικών δεξιοτήτων ή της αύξησης του προσωπικού στελέχωσης των μέσων. Αυτό δείχνει ότι η ποιότητα των ειδήσεων δεν προστατεύεται από τις απαιτήσεις της ταχύτητας.

Η παρατήρηση του ρυθμού παραγωγής των ειδήσεων που επιτρέπει η διαδικτυακή εφαρμογή του Labservatory υποδεικνύει επίσης σημαντικές διαφορές μεταξύ των δέκα διαδικτυακών μέσων. Τα πιο «παραγωγικά» μέσα παράγουν περίπου τρεις φορές περισσότερα από τα λιγότερο «παραγωγικά». Μια πιθανή εξήγηση αυτής της διαφοροποίησης θα μπορούσε να βασιστεί στα δομικά χαρακτηριστικά και την ιδιοκτησία αυτών των μέσων. Ωστόσο, η συγκριτική προοπτική που προσφέρει η διαδικτυακή εφαρμογή δείχνει ότι αυτές οι διαφορές δεν μπορούν να εξηγηθούν πλήρως μόνο με βάση το αν ένα μέσο είναι μέρος ενός παραδοσιακού οργανισμού ή ενός διαδικτυακού οργανισμού. Στην πραγματικότητα, από τα τρία πιο παραγωγικά διαδικτυακά μέσα, τα δύο πρώτα προέρχονται από διαδικτυακούς οργανισμούς και το τρίτο από έναν παραδοσιακό οργανισμό. Το ίδιο ισχύει και για τα δύο λιγότερο παραγωγικά διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης. Αυτό δείχνει ότι τα διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης στην Κύπρο εφαρμόζουν τις στρατηγικές παραγωγής περιεχομένου ανεξάρτητα από τα δομικά χαρακτηριστικά και το καθεστώς ιδιοκτησίας τους. Αυτή η παρατήρηση θέτει, εν μέρει, υπό αμφισβήτηση τους ισχυρισμούς προηγούμενων μελετών οι οποίες υποστηρίζουν ότι οι οργανισμοί που συμπεριλαμβάνουν διαφορετικά μέσα ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο εφημερίδα κτλ.) έχουν τη δυνατότητα να διαπραγματεύονται καλύτερα τις προκλήσεις της ταχύτητας και της ακρίβειας.

Παρατηρούμε λοιπόν, ότι η διαδικτυακή εφαρμογή του Labservatory μπορεί να παρέχει μια ολιστική εικόνα σχετικά με τον ρυθμό παραγωγής ειδήσεων από τα διαδικτυακά μέσα η οποία βασίζεται σε ένα μεγάλο όγκο δεδομένων. Επιπρόσθετα, αναδεικνύει πιθανές

συνδέσεις αυτών των ευρημάτων με άλλους παράγοντες, κοινωνικούς, πολιτικούς, τεχνολογικούς που προκύπτουν μέσα από διαφορετικές μεθόδους συλλογής και ανάλυσης δεδομένων, όπως την εθνογραφική παρατήρηση, τις συνεντεύξεις και τα ερωτηματολόγια.

4.2. Αναλύοντας τη θεματολογία των ειδήσεων

Η Ανάλυση της θεματολογίας των ειδήσεων είναι ο δεύτερος τύπος ανάλυσης για τον οποίο το Labservatory φαίνεται να είναι ιδιαίτερα χρήσιμο. Αυτή η ανάλυση παρέχει μια επισκόπηση των ζητημάτων και των γεγονότων που καλύπτονται από τα μέσα ενημέρωσης και εντοπίζει πρότυπα, μοτίβα και τάσεις στην κάλυψη ειδήσεων.

Παραδοσιακά, η ανάλυση της θεματολογίας των ειδήσεων προϋποθέτει μια χειροκίνητη συλλογή και κωδικοποίηση των ειδήσεων. Η εφαρμογή Labservatory χρησιμοποιεί αυτοματοποιημένη ανάλυση κειμένου για να εντοπίσει τις σχετικές κατηγορίες ειδήσεων. Εδώ παρουσιάζονται κάποια αποτελέσματα που δεν είναι εξαντλητικά, καθώς επικεντρώνομαι μόνο σε ορισμένα από τα κύρια χαρακτηριστικά ως παραδείγματα. Για να ορίσουμε το δείγμα μας, συλλέξαμε 10.000 ειδησεογραφικά είδη, 1.000 από κάθε μέσο που δημοσιεύτηκαν τον Απρίλιο του 2023. Το Labservatory εντόπισε 14 κατηγορίες στις οποίες τα δέκα διαδικτυακά μέσα επέλεξαν να ταξινομήσουν τις ειδήσεις τους. Οι πιο συχνά χρησιμοποιούμενες κατηγορίες ήταν «διεθνή» (2167 φορές), «Κύπρος» (2074), «αθλητικά» (1214) και «πολιτική» (1262). Η κυριαρχία των διεθνών ειδήσεων είναι ακόμη πιο εμφανής εάν συνδυαστεί με την κατηγορία «Ελλάδα». Οι δύο κατηγορίες μαζί περιλαμβάνουν σχεδόν το 30% των ειδησεογραφικών ειδών που παρήχθησαν κατά τη συγκεκριμένη περίοδο.

Η αριθμητική υπεροχή της κατηγορίας «διεθνή» είναι ένα εύρημα που αξίζει περαιτέρω διερεύνησης. Για παράδειγμα: Ανταποκρίνεται αυτή η κυριαρχία των διεθνών ειδήσεων στη ζήτηση των αναγνωστών (Choi, 2019, Spyridou et al., 2022) Αυτό θα ήταν ένα παράδοξο, εάν ληφθεί υπόψη η βιβλιογραφία για τη δημοσιογραφία στην Κύπρο, η οποία υποστηρίζει το αντίθετο – ότι η κυπριακή δημοσιογραφία είναι μάλλον εθνοκεντρική και προσανατολισμένη στις εγχώριες πολιτικές υποθέσεις. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μια διαφορετική υπόθεση, διερευνώντας κατά πόσον αυτό το φαινόμενο σχετίζεται μάλλον με την «ανάγκη» των διαδικτυακών μέσων για ροή ειδήσεων 24/7 και τη ζήτηση για προπαρασκευασμένες ειδήσεις από διεθνή πρακτορεία ειδήσεων, ειδικά από ελληνικά μέσα και πρακτορεία λόγω και της γλωσσικής επιτάχυνσης που παρέχουν. Η διαδικτυακή εφαρμογή εδώ επιταχύνει σημαντικά τη μελέτη αυτού του παραδόξου, όπου αυτό που ορίζεται στην αίθουσα σύνταξης ως μια σημαντική θεματική κατηγορία δεν αντικατοπτρίζεται στον όγκο των ειδήσεων που παράγονται υπό αυτή την κατηγορία. Επίσης, συμβάλλει στη συζήτηση για την παγκοσμιοποίηση των μέσων ενημέρωσης (Kraidy, 2003) και τον πληροφοριακό νεο-αποικισμό (Guo and Vargo, 2017). Το Labservatory δίνει τη δυνατότητα και διευκολύνει μια τέτοια μακροπρόθεσμη συγκριτική προοπτική με βάση την ιδιότητά του να ορίζει ακριβή χρονικά πλαίσια για ανάλυση.

4.3. Αναλύοντας τον λόγο των διαδικτυακών ειδήσεων

Μέσω της ανάλυσης του λόγου, οι ερευνητές μπορούν να αναγνωρίσουν τα στοιχεία του λόγου που χρησιμοποιούνται από τα μέσα για να κατασκευάσουν αφηγήσεις για την κοινωνική πραγματικότητα και να αποκαλύψουν το επιτελεστικό χαρακτήρα των ειδήσεων.

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζονται τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της ανάλυσης λόγου των μέσων για το "προσφυγικό". Αναζητήσαμε ειδήσεις που περιέχουν τον όρο "πρόσφυγες". Επιλέξαμε να επικεντρωθούμε σε ειδήσεις που δημοσιεύθηκαν μόνο από τέσσερα συγκεκριμένα διαδικτυακά μέσα, για σκοπούς και σύγκρισης προηγούμενες έρευνες.

Αυτή η διαδικασία οδήγησε στη συλλογή 362 ειδήσεων. Η έκθεση που παρήχθη αυτόματα από την εφαρμογή μας επέτρεψε να χαρτογραφήσουμε τα αποτελέσματά μας σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Ειδικότερα, οι "κατηγορίες" μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ένδειξη για την διακειμενικότητα της λεκτικής κατασκευής των προσφύγων. Ενώ η ενότητα "Λέξεις-Κλειδιά" αποκαλύπτει κατά κάποιο τρόπο τα κύρια στοιχεία του κειμένου γύρω από τη λέξη 'πρόσφυγες': την λεκτική γειτνίαση μέσω της οποίας κατασκευάζονται οι "πρόσφυγες" στα ειδησεογραφικά αφηγήματα.

Ενώνοντας αυτές τις ταξινομήσεις, μπορούμε να παρατηρήσουμε μια μετατροπή στην κατασκευή των μέσων ενημέρωσης για τους πρόσφυγες ως ζήτημα: αυτοί αναγνωρίζονται κυρίως ως «Ουκρανοί» στις διεθνείς ειδήσεις, ενώ στο πρόσφατο παρελθόν, σύμφωνα με προηγούμενες μελέτες, αναγνωρίζονταν κυρίως ως «Σύροι» στις τοπικές ειδήσεις.

Το Labservatory επιτρέπει την εξαγωγή των αποτελεσμάτων αναζήτησης σε ένα έγγραφο word, και αυτό περιορίζει επίσης κατά συνέπεια τον χρόνο που δαπανάται για την προετοιμασία των συλλεχθέντων κειμένων προς όφελος μιας συστηματικής ανάλυσης λόγου.

5. Συμπεράσματα

Συνολικά, αυτές οι μελέτες περίπτωσης δείχνουν σημαντικές αναλυτικές δυνατότητες που παρέχει η διαδικτυακή εφαρμογή Labservatory. Το καινοτόμο αυτό εργαλείο βοηθά τους ερευνητές και ερευνήτριες στη συλλογή, οργάνωση και χαρτογράφηση μεγάλου όγκου διαδικτυακών ειδήσεων. Συγκεκριμένα, η εφαρμογή δίνει τη δυνατότητα για: (α) ταυτόχρονη ανάλυση της ημερήσιας παραγωγής ειδήσεων διαφορετικών μέσων ενημέρωσης, (β) γρήγορη συλλογή μεγάλου όγκου ειδήσεων, (γ) αναγνώριση των κατηγοριών των ειδήσεων σύμφωνα με την ταξινόμηση που πραγματοποιούν τα ίδια τα μέσα, (δ) παρουσίαση των αποτελεσμάτων αναζήτησης με βάση τη συνάφεια κ.α. Δείξαμε λοιπόν πως αυτές οι ιδιότητες υποστηρίζουν την εφαρμογή (α) της ανάλυσης της ροής των ειδήσεων, (β) της ανάλυσης της θεματολογίας των ειδήσεων και (γ) της ανάλυσης λόγου των διαδικτυακών ειδήσεων.

Τα παραδείγματα αυτά δείχνουν πώς οι συνέργειες μεταξύ των σπουδών δημοσιογραφίας και της Πληροφορικής προσφέρουν νέες προοπτικές για συνεκτικές αναλύσεις που αποτυπώνουν τη δυναμική αλληλεπίδραση μεταξύ των κειμένων των μέσων ενημέρωσης, των δημοσιογράφων, του κοινού και του κοινωνικοοικονομικού και τεχνολογικού τους πλαισίου. Φυσικά, η εφαρμογή του Labservatory, όπως και κάθε τεχνολογικό εργαλείο, παρουσιάζει μερικές αδυναμίες. Για παράδειγμα, συλλέγει ειδήσεις μόνο από ελληνοκυπριακά μέσα ενημέρωσης. Ενώ θα ήταν πολύ χρήσιμο να συλλέγει ειδήσεις και από άλλες χώρες ή κοινότητες. Αυτό θα ήταν ιδιαίτερα ωφέλιμο για τη διεύρυνση των συγκριτικών προοπτικών στις σπουδές δημοσιογραφίας και την έρευνα ειδικότερα στα διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης σε διεθνές επίπεδο.

Αναφορές

Bednarek, M. and Caple, H. (2014), Why do news values matter? Towards a new methodological framework for analysing news discourse in critical discourse analysis and beyond, *Discourse & Society*, Vol. 25 No. 2, pp. 135-158, doi: 10.1177/0957926513516041.

Carpentier, N. and De Cleen, B. (2007), Bringing discourse theory into media studies: the applicability of discourse theoretical analysis (DTA) for the study of media practises and discourses, Journal of Language and Politics, Vol. 6 No. 2, pp. 265-293, doi: 10.1075/jlp.6.2.08car.

Carvalho, A. (2008), Media (ted) discourse and society: rethinking the framework of critical discourse analysis, Journalism Studies, Vol. 9 No. 2, pp. 161-177, doi: 10.1080/14616700701848162.

Chadwick, A. (2017), The Hybrid Media System: Politics and Power, Oxford University Press, New York, NY.

Choi, S. (2019), An exploratory approach to the computational quantification of journalistic values, Online Information Review, Vol. 43 No. 1, pp. 133-148, doi: 10.1108/OIR-03-2018-0090.

Chouliaraki (2008), The media as moral education: mediation and action, Media, Culture and Society, Vol. 30 No. 6, pp. 831-852, doi: 10.1177/0163443708096096.

Christophorou, C. (2010), Greek Cypriot media development and politics, The Cyprus Review, Vol. 22 No. 2, pp. 235-245.

Dunaway, J. (2013), Media ownership and story tone in campaign news, American Politics Research, Vol. 41 No. 1, pp. 24-53, doi: 10.1177/1532673x12454564.

Guo, L. and Vargo, C.J. (2017), Global intermedia agenda setting: a big data analysis of international news flow, Journal of Communication, Vol. 67 No. 4, pp. 499-520, doi: 10.1111/jcom.12311.

Kraidy, M.M. (2003), “Glocalisation: an international communication framework?”, Journal of International Communication, Vol. 9 No. 2, pp. 29-49, doi: 10.1080/13216597.2003.9751953.

Lim, J. (2012), The mythological status of the immediacy of the most important online news: an analysis of top news flows in diverse online media, Journalism Studies, Vol. 13 No. 1, pp. 71-89, doi: 10.1080/1461670X.2011.605596.

Maniou and Photiou (2017), Watchdog journalism or hush-puppy silencing? Framing the banking crisis of 2013 in Cyprus through the press, Catalan Journal of Communication and Cultural Studies, Vol. 9 No. 1, pp. 43-66.

Omar, B., Al-Samarraie, H. and Wright, B. (2021), Immediacy as news experience: exploring its multiple dimensions in print and online contexts, Online Information Review, Vol. 45 No. 2, pp. 461-480, doi: 10.1108/OIR-12-2019-0388.

Price, L.T., Clark, M., Papadopoulou, L. and Maniou, T.A. (2023), Southern European press challenges in a time of crisis: a cross-national study of Bulgaria, Cyprus, Greece and Malta, Journalism, Vol. 0 No. 0, doi: 10.1177/14648849231213503.

Şahin, S. (2022), Reporting Conflict and Peace in Cyprus: Journalism Matters, Springer Nature.

Saridou, T., Spyridou, P. and Veglis, A. (2017), Churnalism on the rise?, Digital Journalism, Vol. 5 No. 8, pp. 1006-1024, doi: 10.1080/21670811.2017.1342209.

Schudson, M. (2002), The news media as political institutions, Annual Review of Political Science, Vol. 5 No. 1, pp. 249-269, doi: 10.1146/annurev.polisci.5.111201.115816.

Spyridou, P., Djouvas, C. and Milioni, D. (2022), Modeling and validating a news recommender algorithm in a mainstream medium-sized news organization: an experimental approach, Future Internet, Vol. 14 No. 10, p. 284, doi: 10.3390/fi14100284.

Trimithiotis, D. (2020), The persistence of ethnocentric framing in online news coverage of European politics, Digital Journalism, Vol. 8 No. 3, pp. 404-421, doi: 10.1080/21670811.2019.1598882.

Trimithiotis, D. (2022), A multilevel contextual discourse analysis of online news: news on Europe in Cypriot online media, Sage Research Methods: Doing Research Online, doi: 10.4135/9781529601459.

Trimithiotis, D. and Stavrou, S. (2022), Digitalisation as discursive construction: entrepreneurial labour and the fading of horizons of expectations for newcomer journalists, Journalism Studies, Vol. 24 No. 1, pp. 88-107, doi: 10.1080/1461670X.2022.2143866.

Trimithiotis, D. and Voniati, C. (2023), (Un)Reporting Xenophobia: normalising and resisting officials' discriminatory discourse on migration in online journalism in Cyprus, Journalism Practice, pp. 1-21, doi: 10.1080/17512786.2023.2279336.

Trimithiotis, D., Ioannou, I., Vassiliou, V., Christou, P., Chrysostomou, S., Erotokritou, E. and Kaizer, D. (2024), Labservatory: a synergy between journalism studies and computer science for online news observation, Online Information Review, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. doi: 10.1108/OIR-10-2023-0531

Van Dijk, T.A. (1983), Discourse analysis: its development and application to the structure of news, Journal of Communication, Vol. 33 No. 2, pp. 20-43, doi: 10.1111/j.1460-2466.1983.tb02386.x.

Van Leuven, S. (2019). "Churnalism", in Vos, T.P. and Hanusch, F. (Eds), The International Encyclopedia of Journalism Studies, Wiley-Blackwell, Hoboken, pp. 1-5.

Xiao, X. and Yang, W. (2024), There's more to news media skepticism: a path analysis examining news media literacy, news media skepticism and misinformation behaviors, Online Information Review, Vol. 48 No. 3, pp. 441-456, doi: 10.1108/OIR-04-2023-0172.